

Bilaga 1, rektorsbeslut nr 193-16

YTTRANDE

2016-10-10 Dnr 2014-2016

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande remiss av Promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25)

Ert dnr M2016/1849/R

Luleå tekniska universitet (LTU) har av Miljö- och energidepartementet uppmanats inkomma med synpunkter på remiss av Promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25). Sakkunnig i LTU:s yttrande är Biträdande professor Maria Pettersson verksam vid Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle.

Ett nytt 6 kap. miljöbalken

Förslaget att införa ett helt nytt 6 kap. i miljöbalken framstår som i huvudsak välmotiverat med utgångspunkt i såväl EU-rättsliga krav som tidigare utredningar avseende de svenska bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivningar och miljöbedömningar av planer och program.

Nya och ändrade ord och uttryck

Det stämmer att de uttryck som använts i svensk rätt för att beskriva de processer som ingår i miljökonsekvensbedömningen ibland har varit missvisande och ej stämt överens med t.ex. EU-rätten. Som framhålls i promemorian har detta inneburit att beslutsunderlaget – miljökonsekvensbeskrivningen – hamnat mer i fokus än den process inom vilken miljökonsekvensbeskrivningen är en del.

Förslaget att använda ordet miljöbedömning för att beskriva processer som integrerar miljöaspekter i beslut får därför anses rimligt. Även förslaget att specificera miljöbedömningen med avseende på planer och program såsom strategisk miljöbedömning är motiverat. Däremot är beteckningen praktisk miljöbedömning som beskrivning av miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder inte lika lämplig. Motiveringen att verksamheter eller åtgärder ofta innebär ett praktiskt genomförande av en plan eller ett program är inte övertygande. I praktiken är det inte sällan så att exempelvis detaljplaner antas i syfte att kunna genomföra viss verksamhet, t.ex. gruvverksamhet. Där ordet strategisk förtydligar att det rör sig om en allmän och framåtsyftande bedömning av olika planers påverkan på miljön leder ordet praktiskt inte omedelbart tanken till bedömning av miljöeffekter av en viss verksamhet eller åtgärd. Miljöbedömning av projekt/verksamheter är då en bättre benämning på den process som avses.

Användandet av ordet undersökning som beteckning för den process som ska leda fram till ett beslut beträffande huruvida en miljöbedömning ska göras eller inte tillstyrks.

Uttrycket förenklat underlag bör förtydligas och benämnas förenklat beslutsunderlag.

Den föreslagna användningen och definitionen av begreppen betydande miljöpåverkan och miljöeffekter kan tillstyrkas.

Gemensamma bestämmelser i 6 kap. miljöbalken

Förslaget att införa en gemensam syftesbestämmelse som återspeglar den process som innebär att identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekter ska ske vid planering och beslutsfattande kan – som anges i promemorian – underlätta förståelsen för och tillämpningen av regelverket och kan därför tillstyrkas.

Strategiska miljöbedömningar

Förslaget gällande tillämpningsområdet för planer och program i 6 kap. miljöbalken är ändamålsenligt och innebär en förbättring i jämförelse med nuvarande reglering såväl materiellt som avseende genomförandet av SMB-direktivet. Detta gäller även de delar av förslaget som avser samrådsprocessen och miljökonsekvensbeskrivningen av genomförandet av planer och program.

Praktiska miljöbedömningar

Förslaget – som bygger på en rad utredningar rörande krav på miljökonsekvensbeskrivningar för olika verksamheter och dessas omfattning – framstår som väl avvägt. En begränsning av kravet på miljökonsekvensbeskrivningar till verksamheter som antas medföra betydande miljöpåverkan som föreslogs i 2012 års departementspromemoria tillstyrktes av en ”övervägande majoritet” av remissinstanserna. Utgångspunkten för kraven på miljöbedömningar av verksamheter och åtgärder bör absolut stå i proportion till graden av miljöpåverkan och miljöbedömningen ska således vara miljömässigt motiverad. Bestämmelserna som föreslås för verksamheter och åtgärder som antas medföra betydande miljöpåverkan kan därför tillstyrkas.

När det gäller kraven på verksamheter som inte – efter undersökning – kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska verksamhetsutövaren enligt förslaget ta fram ett förenklat underlag. Förslaget innebär vidare att det samråd som i dessa fall hållits vid undersökningen av verksamhetens grad av miljöpåverkan och de synpunkter som här framkommit ska användas i det förenklade underlaget. Även om detta kan anses vara värdefull information som kan tjäna som stöd inför arbetet med det förenklade underlaget är frågan om det ändå inte kan anses vara att gå för långt att kräva att verksamhetsutövaren – även vid detta förenklade förfarande – åläggs att se till att de som deltog vid samrådet har fått tillfälle att ge synpunkter på det förenklade underlagets omfattning och detaljeringsgrad. Förslaget om samråd om innehållet i det förenklade underlaget bör omarbetas så att det endast innehåller ett krav på redovisning och hantering av de synpunkter som framgick vid samrådsförfarandet.

Ändringar i vissa sektorslagar

Minerallagen

Förslaget – som innebär att 6 kap. miljöbalken ska tillämpas fullt ut vid prövning av bearbetningskoncession – förordas starkt. Nuvarande ordning, där endast delar av det nuvarande regelverket för miljökonsekvensbeskrivningar är tillämpligt, får anses vara en mycket märkligt konstruktion som sannolikt motverkar såväl industrins egna intressen som övriga markanvändningsintressen. Som framhålls i promemorian innebär ett väl genomfört

samråd med samtliga berörda parter på ett tidigt stadium att risken för senare krav på kompletteringar och överklaganden minskar betydligt. Det bör också tilläggas att såsom det svenska regelverket är utformat – där miljötillståndet i huvudsak syftar till att fastställa villkor för verksamheten – måste beslutet om bearbetningskoncession anses utgöra det huvudsakliga beslutet i fråga om tillstånd till gruvverksamhet. Därmed torde det inte råda någon tvekan om att MKB-direktivet är tillämpligt i detta avseende.

Det förslag till ändring i minerallagen som föreslås på sidan 75 i promemorian bör emellertid formuleras på ett annat sätt. Förslaget till författningstext återspeglar inte med tillräcklig tydlighet förslaget på sidan 252-256. Den föreslagna skrivningen är invecklad och öppnar upp för möjligheten att vid prövningen av bearbetningskoncession inte kräva en miljöbedömning av verksamheten.

Övriga frågor

Miljöorganisationers tillgång till rättslig prövning

Förslaget att ändra kraven för vilka miljöorganisationer som ska ha tillgång till rättslig prövning bör bifallas.

Beredande handläggare har varit Carl Rova

Beslut har fattats av rektor Johan Sterte